

## Standaarddefinitie allochtonen

*Sinds augustus 1999 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek een nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen. Dat moet veel onduidelijkheid over het aantal allochtonen in ons land wegnemen.*

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteerde tot voor kort verschillende definities om het aantal allochtonen te bepalen. Zo werden allochtonen onderscheiden op grond van hun nationaliteit, de nationaliteit en het geboorteland, of het geboorteland en het geboorteland van diens ouders.

### Nieuwe definitie

Twee veel gebruikte definities waren de beperkte definitie en de ruime definitie. Volgens de beperkte definitie is iemand allochtoon als hij én een van de ouders in het buitenland geboren is of als beide ouders in het buitenland geboren zijn. Naast deze definitie werd ook de ruime definitie gebruikt. Volgens deze definitie is iemand allochtoon als hij óf ten minste een van de ouders in het buitenland geboren is.

Het aantal allochtonen volgens de diverse definities liep flink uiteen. Volgens de ruime definitie waren er in Nederland per 1 januari 1999 bijna 1 miljoen allochtonen meer dan volgens de beperkte definitie. Met ingang van augustus 1999 is CBS-breed de standaarddefinitie ingevoerd. Volgens deze nieuwe definitie wordt een persoon tot de allochtonen gerekend als ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

De verschillen met de oude definities zijn aanmerkelijk. Op 1 januari 1999 woonden er in Nederland volgens de nieuwe definitie 2,7 miljoen allochtonen, 17 procent van de bevolking. Volgens de, oude, ruime definitie waren dat er 124 duizend meer, volgens de, oude, beperkte definitie 815 duizend minder.

### Westers en niet-westers

Naast de nieuwe definitie is ook een standaardindeling van allochtonen geïntroduceerd waarbij onderscheid wordt gemaakt

tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Tot de westerse herkomstlanden worden gerekend alle landen in Europa (maar zonder Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Japan en Indonesië (met inbegrip van het voormalig Nederlands-Indië). De niet-westerse herkomstlanden zijn Turkije en alle landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië).

De reden om dit onderscheid aan te brengen, is de verschillende sociaal-economische en culturele positie van westerse en niet-westerse allochtonen. Als een groep in sociaal-economisch of cultureel opzicht sterk op de Nederlandse bevolking lijkt, wordt deze groep tot de westerse allochtonen gerekend. De allochtonen met Indonesië als herkomstland vormen een bijzondere groep. Ze worden gerekend tot de westerse allochtonen. Veel van de personen uit Indonesië of voormalig Nederlands-Indië zijn van Nederlandse afkomst.

### Doelgroepen

Bij de niet-westerse allochtonen wordt vaak onderscheid gemaakt naar de volgende herkomstlanden: Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen/Aruba. Het zijn de belangrijkste doelgroepen van het minderhedenbeleid.

De doelgroepen van het minderhedenbeleid zijn buitenlandse werknemers uit de acht wervingslanden rond de Middellandse Zee, Molukkers, Surinamers, Antillianen (inclusief Arubanen), vluchtelingen (statushouders), zigeuners en woonwagenbewoners. Met behulp van de standaarddefinitie van het CBS kunnen de belangrijkste doelgroepen van het minderhedenbeleid worden getoond. Het gaat dan om Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen (inclusief Arubanen).

Zigeuners (ongeveer 3,5 duizend personen) en woonwagenbewoners (ongeveer 30 duizend personen) verdwijnen als aparte doelgroepen omdat de meesten in Nederland zijn geboren. Ook het aantal Molukkers kan niet worden berekend op basis van de gegevens van de gemeentelijke basisadministratie, aangezien Molukkers voormalig Nederlands-Indië/Indonesië als geboorteland hebben.

## Eerste en tweede generatie

De eerste generatie allochtonen betreft personen die zelf in het buitenland zijn geboren en met minstens één in het buitenland geboren ouder. De voorwaarde dat één van de ouders in het buitenland moet zijn geboren sluit in het buitenland geboren personen met in Nederland geboren ouders uit. Deze laatste worden tot de autochtone bevolking gerekend. Het herkomstland voor de eerste generatie allochtonen is het land waar de persoon is geboren.

Personen die in Nederland zijn geboren met eveneens minstens één in het buitenland geboren ouder behoren tot de tweede generatie allochtonen. Deze tweede generatie bestaat weer uit personen met één in het buitenland geboren ouder (naar geboorteland van deze ouder) of met twee in het buitenland geboren ouders (naar geboorteland van de moeder). Ontbreekt informatie over het geboorteland van één van de ouders, dan wordt verondersteld dat het geboorteland van deze ouder hetzelfde is als dat van de andere ouder. Als informatie over het geboorteland van beide ouders ontbreekt, dan wordt verondersteld dat de ouders hetzelfde geboorteland hebben als de persoon in kwestie.

## Verschillen

De verschillen in aantal op grond van de nieuwe en oude definities zijn behoorlijk. Waar precies zitten de verschillen?

**1. Eerste generatie westerse allochtonen:** volgens de nieuwe (en de beperkte) definitie behoren personen die in het buitenland zijn geboren en van wie beide ouders in Nederland zijn geboren tot de autochtonen. Op grond van de ruime definitie waren dit eerste generatie allochtonen. In 1999 ging het hier

om bijna 124 duizend personen. Twee van de drie personen uit deze groep behoorden volgens de ruime definitie tot de eerste generatie westerse allochtonen. Hieronder waren met name kinderen uit Nederlandse ouders die in Duitsland, België en Indonesië zijn geboren.

**2. Tweede generatie westerse allochtonen:** volgens de beperkte definitie waren er 130 duizend tweede generatie westerse allochtonen in Nederland, volgens de nieuwe (en de ruime) definitie waren er 817 duizend westerse allochtonen.

Dit verschil zit 'em in de in Nederland geboren kinderen uit gemengde huwelijken. Die werden op grond van de beperkte definitie niet als allochtoon beschouwd. Het gaat hier om personen die in Nederland zijn geboren en van wie één ouder niet in Nederland is geboren. Onder de groep westerse allochtonen met één buitenlandse ouder vormen de personen met een Duitse en Indonesische achtergrond de meerderheid.

## Migratie

**3. Eerste generatie niet-westerse allochtonen:** ongeveer zestig procent van alle eerste generatie allochtonen is niet-westers allochtoon. De meesten komen uit Turkije, Marokko en Suriname. Bij deze groepen is er weinig verschil tussen de aantallen volgens de nieuwe en de beperkte definitie enerzijds en de ruime definitie anderzijds. Er zijn dus weinig

allochtonen met herkomstland Turkije, Marokko en Suriname waarvan de persoon in het herkomstland is geboren en de ouders in Nederland. Er zijn daarentegen wel veel Antillianen en Arubanen met twee in Nederland geboren ouders. Dit komt door de, vanouds, omvangrijke migratie tussen Nederland en de Nederlandse Antillen.

**4. Tweede generatie niet-westerse allochtonen:** het verschil tussen de beperkte definitie enerzijds en de nieuwe en de ruime definitie anderzijds wordt gevormd door de allochtonen met één buitenlandse ouder. Onder de niet-westerse allochtonen is deze groep niet groot. Niet-westerse allochtonen met één buitenlandse ouder komen aanzienlijk minder vaak voor dan westerse allochtonen met één buitenlandse ouder. Mogelijk laat de eerste generatie niet-westerse allochtonen eerder een partner uit het herkomstland overkomen of trouwt deze bij voorkeur met een partner uit het eigen herkomstland. De tweede generatie met herkomstland Suriname of de Nederlandse Antillen/Aruba vormen hierop een uitzondering. Dertig procent van de tweede generatie allochtonen met Suriname als herkomstland heeft een Nederlandse ouder. Bij de allochtonen met de Nederlandse Antillen/Aruba als herkomstland is dit zelfs zestig procent. ◀

*Ingeborg Keij*

**Aantal allochtonen volgens drie definities, 1 januari 1999**

